

OFFERFEEST(EN) EN HADJ

Versie 1.00

Id ul Adha: HET OFFERFEEST.

(*Dhul-Hadj*). Hadj is de pelgrimstocht naar Mekka in Saoedi-Arabië. Deze dag is 70 dagen na het einde van de maand Ramadan.

Het centrum van de wereldwijde viering van het offerfeest is het kleine dorpje Mina. Het dorp Mina huisvest in de tijd van de Hadj ongeveer één miljoen pelgrims die een dier willen offeren

Ook de thuisblijvers vieren het feest. Deelname aan gebedsdiensten en het slachten van een offerdier horen daar ook bij.

In dit nummer onder andere:

- Een kameel telt zeven keer. . 2
- In het hart kan je Hem 365 dagen zien. 3
- Bloed op hout als bescherming. 4
- Offeren in Jerusaleem 5
- De Káaba en bloedafspraken. 6
- Het bijna kindoffer. 7
- Raak een mensenkind niet aan. 8

De Maya's offerden kleine kinderen, de inca's nog kloppende mensen harten. In de joodse tempel van Jerusaleem werden landbouwproducten en dieren geofferd. Christus Jesus aanvaardt als offer zijn onverdiende kruisdood. Een Jihadstrijder die zichzelf opblaast. De honderdduizenden Pelgrims te Mekka slachten dieren als offer tijdens de Hadj.

Het is slecht een kleine opsomming van de verschillende offerrituelen in de wereld. Men ziet de offercultuur in nagenoeg alle godsdiensten een rol spelen. Dat er meerdere verbanden of overeenkomsten te vinden zijn hoeft ons niet te ver-

bazen. De inhoud van dit stencil neemt ons mee in de geheimen die er liggen achter de offerrituelen en offerfeesten van het joodse- en christelijke geloof en de Islam met zijn Id ul Adha.

Het offerfeest (of 'Id ul Adha, in het Arabisch (عيد الأضحي), Indonesisch Idul Adha) wordt gevierd ter herinnering aan de profeet Ibrahim. Op de dag van het offerfeest worden door moslims dieren geofferd die halal geslacht zijn. Het vlees wordt door hen gegeten en verdeeld onder familieleden, buren en mensen die het minder hebben.

Het feest valt op de 10e dag van de Hadj-maand

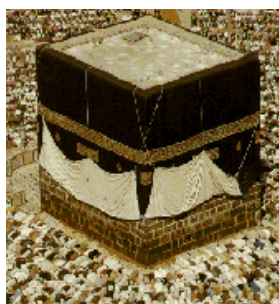
Mekka; Stad van de Káaba.

Mekka was reeds voor de opkomst van de islam een belangrijke plek. Dat had te maken met de vele karavaanroutes die hier samenkomen. Het was een verzamelplaats van 365 verschillende goden. Er werden dichtwedstrijden gehouden, belangrijke afspraken

gemaakt en goden vereerd.

Volgens de moslims was het op deze plek, dat Allah aan Ibrahim vroeg zijn zoon te offeren. Nadat Mohammed (570-632) de Islam vanuit Mekka verspreid had, werd de stad nog belangrijker. Een bezoek

aan Mekka werd voor de moslims verplicht: de Hadj. Tijdens de Hadj is Mekka verboden terrein voor niet-moslims. De enige manier voor hen om er dan een kijkje te nemen is via de ogen van terugkerende bedevaartgangers of via de lenzen van opgestelde tv-camara's.

Deze lesbrief is een onderdeel van een serie lessen over de culturele aspecten van de drie monotheïstische religies: jodendom, christendom en islam. Zie redactie op blz. 8.

Afschrikken van het kwade. Het afwijzen van het kwaad. Dat kan ook thuis, op straat of op school. Door van binnen NEEN te zegen.

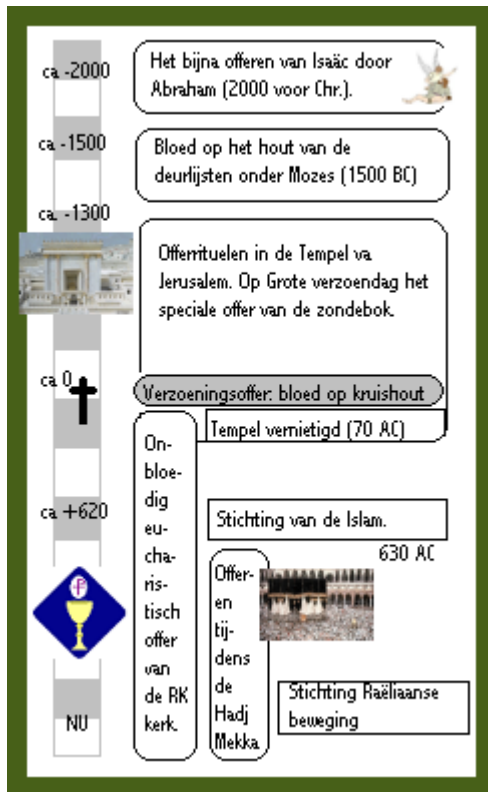
Jamrah Afschrikken van “het kwade”.

Na een bezinning wordt een bezoek gebracht aan een steengroeve, waar iedere bedevaartganger 49 steentjes verzamelt.

Deze steentjes worden gebruikt in de jamrah; de rituele steniging van de duivel. Deze zou naar verluidt Ibrahim hebben

verleid geen gehoor te geven aan Gods bevel om zijn zoon te offeren.

De plekken waar de duivel ooit aan Abraham verscheen worden gelymboliseerd door drie zuilen, waar het dan ook miljoenen steentjes regent.

Illegaal slachten.

1 februari 2004

KERKRADE - Controleurs van de Algemene Inspectiedienst (AID) hebben zondag zeven bekeuringen uitgedeeld aan mannen die bezig waren met het illegaal slachten van schapen.

De AID liet zondagavond weten dat het actief is geweest in verband met het islamitisch offerfeest, dat zondag begon.

ren met het illegaal slachten van schapen. Er werden acht geslachte schapen aangetroffen. In de gemeente Abcoude werden ook op een boerderij twee mannen aangetroffen die zich schuldig maakten aan hetzelfde vergrijp. Hier werden drie geslachte schapen aangetroffen. Alle geslachte schapen zijn in beslag genomen. De kadavers worden vernietigd.

In de gemeente Lopik werden bij een boerderij vijf mannen aangetroffen die op twee plaatsen bezig wa-

Hadji Muhammed ben al Fahd: “In het hart kan je Hem 365 dagen zien”!

Elke pelgrim reageert na de Hadj anders . Hieronder staan een aantal reacties.

"Ik weet dat u een steen bent, dat niet helpt en niet kwetst. Als de boodschapper van Allah u niet had gekust, dan zou ik u ook niet kussen"; zei **Umar** tijdens zijn pelgrimage. Toen kuste hij de steen.

Het gebed onder de watergoot wordt beschreven als bijzonder effectief; "iedereen die het gebed, de Salat, onder de watergoot uitspreekt,

wordt zo schoon als een baby".

Volgens de islamitische mysticus **al Ghazzali** is de Káaba waarlijk het heilige gebouw waar men om moet lopen tijdens de Tawaaf. Echter de Tawaaf en het gebouw de Káaba ontvangen alleen zijn waarde wanneer zij de pelgrim een impuls geven tot een hoger spiritueel niveau.

Ibn al Arabi gaat een stap verder als hij zegt dat de echte Káaba niets anders is dan ons eigen

bestaan.

Muhammed ben al-Fahd zei eens met betrekking tot de Káaba: Ik verbaas mij over hen die hun tempel zoeken in deze wereld. Waarom overwegen zij Hem niet in hun eigen hart te zoeken. Eén keer per jaar kunnen zij de Zwarte Steen zien. In het hart kunnen zij Hem 365 dagen per jaar zien.

De Kaaba te Mekka, anno 2005.

Nadenkertje; Het offer van notendoppen.

Een Romeinse koopman was per schip op weg naar Indië. Onderweg raakte hij in een hevige storm verzeild. Hij bad tot zijn god: 'Jupiter, ik beloof u veertien ossen te offeren, als u ons uit deze storm verlost.' Na een uurtje ging de wind liggen. De koopman dacht bij zichzelf: 'Veertien ossen is wel een beetje veel. Laat ik drie ossen offeren, da's ook een

mooi aantal.' Enige dagen later barstte in alle hevigheid een nieuwe storm los. Weer ging de handelaar te rade bij zijn god en riep: 'Jupiter, redt ons, ik beloof u drie ossen.' De storm ging liggen en de koopman nam zich voor om een os te offeren. Thuisgekomen was hij zijn goede voornemen al gauw vergeten. Hij verkocht al zijn handel en zijn geldbuidel puild uit.

Maar op een dag herinnerde hij zich zijn belofte om aan Jupiter een os te offeren. Hij ging naar de winkel en kocht daar een zak met noten. Op weg naar de tempel van zijn god, at de koopman van de noten. Aangekomen bij de tempel had de handelaar enkel nog een papieren zak met lege notendoppen. Deze offerde hij toen aan zijn god Jupiter.

Jerusalem als Qiblah.

De Káaba ligt in de voor moslims heilige Moskee te Mekka. Het is tevens bekend als de zogenaamde qiblah. Dit woord staat voor de gelaatsrichting tijdens het verrichten van de vijf dagelijkse gebeden. Deze gebedsrichting is niet altijd zo geweest.

Voordat de Káaba tot

de qiblah van de moslims werd gemaakt, was de plaats waar de tempel van Jerusalem had gestaan. De islamitische Profeet Mohammed had voor deze qiblah gekozen, omdat deze de qiblah van Isa was.

Aangezien de Islam de waarheden in alle eerdere openbaringen erkent [1], koos de islamitische

profeet Mohammed ervoor de tempel van Jerusalem tot zijn qiblah te maken. Later zou aan hem zijn geopenbaard zich naar de Káaba in Mekka te richten [2].

Bron: Instituut voor Islamitische Studies en Publicaties.

1: Koran 2:136
2: Koran 2:144

De Tempel van Jerusalem ten tijde van Isa al Massieh. (600 voor De islamitische profeet Mohammed.)

Je zou kunnen zeggen dat er veel bloed vloeit in Mekka tijdens de Hadj. Er worden dan ongeveer één miljoen offerbrengende pelgrims ontvangen. Je kunt je voorstellen hoeveel dieren er ongeveer geslacht wor-

den. Tussen de 400.000 en 500.000 dieren in 3 dagen. Om het aantal offerdieren te beperken zijn een aantal regels gemaakt.

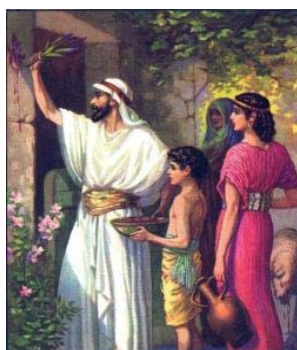
Het offeren van een geit of schaap is voldoende voor één persoon. Voor alle andere dieren, koe,

os, buffel, of kameel staat het offer gelijk aan 7 offers, waardoor 7 personen gezamenlijk zo een dier kunnen offeren.

Dit mag alleen als een verkoper van een dier verklaart dat het offerdier de juiste leeftijd

Bloed als bescherming.

Bloed wordt op het hout van de deurlijsten aangebracht. De dood zal dan dit huis niet treffen (Mozes, ca 1500 voor Chr.)

Als de Farao van Egypte Mozes (Musa) en het joodse volk Israël niet vrij wil laten, wordt Egypte geslagen met 10 ernstige plagen. Bij de laatste plaag is er sprake van de dood van alle eerstgeborenen van het mannelijk geslacht.

In hoofdstuk 12 van Exodus staat hoe JHWH, voorafgaande aan de Uittocht, aan Mozes en Aäron voorschrijft hoe de Israëlieten een offer moeten brengen. Het staat als volgt beschreven: "Op de tiende van de maand van de uittocht moet iedere familie een lam uitkiezen. (...) Het lam moet gaaf zijn, van het manne-

lijk geslacht en eenjarig. U kunt er een schaap of een geit voor nemen. U moet de dieren vasthouden tot aan de veertiende van de maand. Dan moet heel de verzamelde gemeenschap van Israël ze slachten in de avondschemering." En even verder op: "In dezelfde nacht moet het op het vuur gebraden vlees gegeten worden." Het lam is zowel een offer aan God als voedsel voor de gemeenschap.

JHWH beveelt de Israëlieten in de paasnacht bloed van het geslachte lam te nemen en dat uit te strijken over de beide deurposten en over de bovenbalk van de deur van alle huizen waar het lam gegeten wordt. Aan alle goden van Egypte zal ik het vonnis voltrekken. Maar het bloed aan de huizen zal een teken zijn dat u daar woont. Als Ik het bloed aan uw huizen zie, zal Ik aan u voorbijgaan. Hier zien we dat bloed een onheilafwerende werking heeft.

Bloed Symbool van leven geven.

In de middeleeuwse kunst zijn pelikanen vaak afgebeeld als symbool van onzelfzuchtigheid en barmhartigheid. De grondslag hiervoor wordt gelegd door een aantal legenden

Deze legenden vinden hun oorsprong waarschijnlijk in het feit dat de keelzak van de Dalmatische pelikaan tijdens het broedseizoen bloedrood wordt

Volgens een fabel uit India takelde een pelikaan eens haar jongen zó heftig toe dat ze het niet overleefden. Uit wroeging tapte ze daarop bloed uit haar eigen borst om de jonge vogels daarmee weer tot leven te wekken.

Volgens een andere legende pikte een pelikaan zich eens de borst open om haar hongerende kuikens met bloed te voeden.

Opvallend is dat in beide legendes bloed vloeit om anderen het leven te geven.

Offeren in Jerusalem!

Het Tabernakel uit de tijd van Mozes; tent om JHWH te ontmoeten.

De islamitische traditie is ontstaan in een regio waar reeds lange tijd innige contacten waren met de Christelijke en Joodse religie. Het is daarom niet verwonderlijk dat Joodse- en Christelijke invloeden zijn terug te vinden binnen de Islamitische religie. Denk bijvoorbeeld maar eens aan al de namen die in deze religies overeenkomsten vertonen.

De joodse offertradities gaan terug tot de tijd van Abraham.

Deze traditie heeft zich het sterkst ontwikkeld in de tijd van Mozes, na de uittocht uit Egypte.

Op de berg Sinai krijgt Mozes opdracht een huis voor JHWH te bouwen. Het huis van JHWH moest draagbaar, dat wil zeggen vervoerbaar zijn. Het had daarom het karakter van een tent. De verplaatsbare tent maakte duidelijk dat JHWH dicht bij zijn rondtrekkende volk wilde zijn.

Voor de tent stond een groot altaar waar altijd een vuur brandde. Dat vuur was om de offers die gebracht werden, te verbranden.

Er waren verschillende soorten offers: brandoffers, spijsoffers, dankoffers, zondoffers en schuldoffers.

Alleen de afstammelingen van Aäron mochten de vele offers brengen; de Levieten.

heilige der heilige

In het heilige der heilige, de allerheiligste plaats, mag geen mens komen behalve de hogepriester. Eenmaal per jaar, op Grote Verzoendag, gaat hij naar binnen en brengt een offer.

zondebok

De hogepriester neemt twee bokken mee. De ene is bestemd als brandoffer voor JHWH. Het andere dier wordt door handoplegging beladen met de zonden van het volk. Daarna wordt de zogenaamde zondebok losgelaten en de woestijn in gestuurd. Zo draagt een onschuldig offerdier de zonden van de mensen weg.

De zondebok draagt als onschuldig offerdier de zonden van de mensen weg. Het dier sterft in plaats van de mens.

Houd je offers, ik heb er genoeg van!

Stel je voor dat iemand dit zou uit schreeuwen vlak voor de Kaaba. Misschien zou hij het niet overleven.

Toch is zo iets een keer gebeurt in het verleden. Ongeveer 750 voor Christus heeft de profeet Jesaja van JHWH gehoord dat hij dat tegen de "gelovigen" moest zeggen. Hieronder kan je de tekst lezen.

1 Dit boek bevat de visioenen die Jesaja, de zoon van Amoz, kreeg over Juda en Jeruzalem ten tijde van de koningen Uzzia, Jotam, Achaz en Hizkia Hemel en aarde, luister, hoor aandachtig toe, want de Heer neemt het woord!

‘Wat moet ik met jullie

tallose offers? Jullie brengen mij rammen, verbranden het vet van gemeste kalveren, maar ik heb er genoeg van. Het bloed van stieren, schapen en bokken, ik kan het niet meer zien! 12 Jullie komen mij in de tempel vereren, met horden loop je over mijn pleinen, maar wie heeft dat verlangd?

Nog meer offers zijn nutteloos, ik walg van hun geur. Jullie vieren Nieuwe Maan en de sabbat, jullie houden bijeenkomsten ter ere van mij en tegelijk doen jullie onrecht. Dat kan ik niet dulden. Ik verafschuw jullie feesten, ik kan ze niet langer verdragen, ik ben ze beu. Als jullie je handen smekend omhoog heffen houd ik mijn ogen gesloten. Hoelang je ook bidt, ik luister

niet. Want jullie handen zijn rood van het bloed.

Ga je wassen, maak ze schoon. Maak een eind aan jullie wandaden, laat ik ze niet langer zien. Vermijd het kwade, zet je in voor het goede. Als jullie bereid zijn naar mij te luisteren, zal het land je volop te eten geven maar blijven jullie koppig weigeren, dan val je tenprooi aan het zwaard.

De Káaba en bloedafspraken.

In de vijfde eeuw voor Christus bevestigde Herodotus dat Semitische stammen het getal zeven in verband brachten met het maken van afleggen van eden, plechtige afspraken.

Hij schreef dat afspraken tussen twee Arabische mannen in bijzijn van een derde met een scherpe steen in hun hand sneden. Met een stukje wol of kleding smeerden zij hun bloed over zeven stenen die

tussen de twee mannen opgesteld waren. Hierbij werden ook de namen Dionysus en Urunia aangeroepen. Urunia wordt door de schrijver Herodotus in verband gebracht met de afgod Ali-Lat, welk zonder twijfel de zelfde godheid moet zijn geweest als Al Lat, de godin van de zwarte steen.

Ook in de Koran wordt gesproken over het **plechtig maken van afspraken en overeenkomsten** (Sura 9 vers 6-

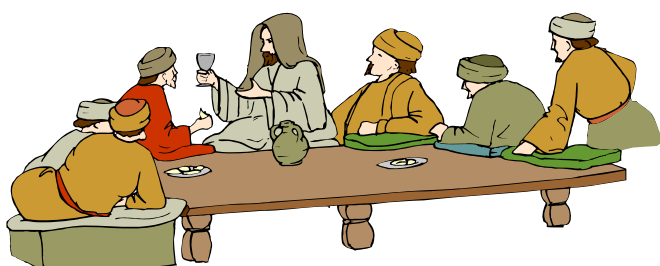
8). Hierbij zouden aldus gemaakte afspraken bij de Káaba met ongelovigen geldig zijn.

Het is niet uitgesloten dat er gebruiken van de voor-islamitische periode in de Islam zijn opgenomen. Voorbeeld hiervan is ook de maansikkel. Deze was voorheen het symbool van de destijds vereerde maangod. Nu prijkt deze boven elke moskee.

De zwarte steen, Hajar al Aswat.

Definitief afspraak met bloed bezegeld.

Op bladzijde vier lezen wij dat bloed van offers een bepaalde beschermende werking werd toegedicht. Dit werd duidelijk toen het bloed van het offerlam op het hout van de deurlijsten moest worden gesmeerd. Dit bloed op het hout zien wij in het christendom terug.

Dit wordt het meest duidelijk als wij de volgende tekst lezen: Het gaat hier over de situatie van Christus Jesus op de avond voor zijn lijden. Als hij het joodse paasfeest viert (een bevrijdingsfeest) met zijn leerlingen zegt Hij tijdens de maaltijd: 'Onder het eten nam Jezus het brood, sprak

het zegengebed uit, brak het brood in stukken en gaf het aan de leerlingen en zei:

'Neem dit en eet het op; dit is mijn lichaam.' Toen nam hij de beker, sprak het dankgebed uit en gaf hun de beker door met de woorden: 'Drink er allen uit, want dit is mijn bloed, het bloed van het verbond, dat voor velen wordt vergoten tot vergeving van hun zonden.'

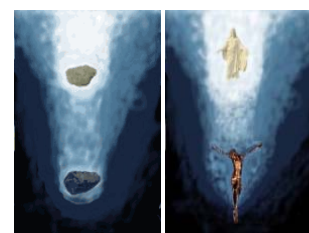
Een verbond is een plechtige afspraak. Wie kent niet de term "bloedvrienden". Hierbij wordt een snede aangebracht in de vingers van twee vrienden. Daarna worden de bloedende vingers op elkaar ge-

legd.

Het bloed van Christus heeft rijkelijk gevloeid op het hout van het kruis. Na zijn opstanding uit de dood hebben mensen ingezien dat het bloed van het lam op de deurlijsten daar al een voorafbeelding van was.

Dat zou ook te zien in de zondebok zoals deze op de Grote Verzoendag werd geofferd om zonden van mensen weg te dragen. In plaats van de zondige mens sterft een onschuldig dier. Deze neemt de plaats van een misdadiger in.

Hier wordt het bloed dus gezien als wat het altijd al was: leven gevend. Net als in de tijd van Egypte, zo gelooft men, gaat de dood door te vertrouwen op het Bloed van Christus, voorbij en vindt men het eeuwige leven. Zo ontstaat een afspraak of belofte: een nieuw verbond.

Symbolische weergave van de moeder van Christus Jesus: ook wel levende steen genoemd.

Kind Opdragen

Offer 2 jonge duiven.

Hieronder lees je een verhaal over het offeren in de Tempel van Jerusalem in de tijd van de Romeinen. Als een kind acht dagen oud was, werd het besneden en kreeg het een naam.

Toen de tijd aanbrak dat moeder en kind zich volgens de wet van Mozes rein moesten laten verklaren, brachten de ouders hun kind naar Jerusalem. Ze gingen het aan de Heer aanbiede-

den, zoals de wet van de Heer voorschrijft: Elke eerstgeborene van het mannelijk geslacht moet de Heer worden toegewijd. Ook gingen ze het offer brengen dat de wet van de Heer voorschrijft: Een paar tortelduiven of twee jonge duiven.

Nu woonde in Jeruzalem een zekere Simeon. Hij was een rechtvaardig en vroom man. Hij zag uit naar de dag waarop God zich over Israël zou ontfermen. De heilige

Geest rustte op hem. En aan hem was door de heilige Geest voorspeld dat hij niet zou sterven vóór hij met eigen ogen de Messias had gezien die de Heer beloofd had. God dankend zei hij: 'Nu kunt u mij, uw dienaar, Heer, in vrede laten gaan, zoals u hebt gezegd.

Bron:
Bijbelboek Lucas 21.

HET BIJNA KINDOFFER VAN IBRAHIM.

Bron: Geschiedenis van de profeten blz 105 -106, van Ibnu Kathir, uitgeverij Noer.

Hieronder vind je een beschrijving van het verhaal over het (bijna)offer van Ibrahim. De schrijver heeft dit gemaakt aan de hand van teksten uit de Koran en een aantal Korangeleerden.

Op bladzijde 4 van dit stencil staat het verhaal uit de Bijbel. Aan de hand van deze beide teksten moeten een aantal vragen worden beantwoord.

Ibnu Kathir beschrijft het verhaal als volgt: "Dit was een nieuwe beproeving van Ibrahim. Eerst werd bevolen zijn vrouw en enige zoon Ismaël in

een onvruchtbaar en onbewoonbaar land achter te laten.

Hij voerde dat bevel uit, terwijl hij zijn hoop op Allah had richtte en zich aan Hem overgaf. Volgens verzachtte Allah het leed van de moeder en het kind en voorzagen hen van bronnen die zij zich nooit hadden kun-

(Vervolg op pagina 8)

Leerling etst meesterwerk!

Welliswaar niet een leerling van het Calvin met Junior College of het Meridiaan College. Het gaat hier om Ferdinand Bol, een leerling van Rembrandt van Rijn.

Deze leerling heeft uit de 18e eeuw heeft de offerscene met veel aandacht voor het landschap weergegeven. Anders

dan op de Rembrandt's versie (zie hiernaast) zijn de ogen van de zoon van Abraham niet afgedekt. Zo zien wij de zoon kijken naar de engel die uit de Hemel naar beneden komt. Het mes van Abraham zit nog in de schede.

HET BIJNA KINDOFFER VAN IBRAHIM.

(Vervolg van pagina 7)

nen voorstellen. En nu beveelt Allah aan Ibrahim zijn enige zoon op te offeren, die geboren werd, toen Ibrahim al heel oud was.

Ibrahim haastte zich het bevel van Allah uit te voeren. Hij besprak de zaak met Ismaël om de psychologische druk te verzachten in plaats van het bevel met geweld uit te voeren.

Allah zei hierover: "O mijn zoon! Ik heb in een droom gezien, dat ik jouw slacht, wat denk je daarvan!... (Koran 37:101) De zoon antwoordde meteen zonder aarzeling: "O mijn vader! Doe wat jou bevolen is, als Allah het wil, zul je mij onder de geduldigen vinden (Koran 37:102).

Dit laat zien hoe goed en gehoorzaam de zoon was tegenover zijn Heer en vader. *Toen, terwijl zij zich allebei onderworpen hadden en hij had hem knielend op zijn voorhoofd Neergelegd.*

Ibn'Abbas zei dat Ibrahim zijn zoon liet knielen en op zijn voorhoofd neerlegde zodat hij tijdens het slachten niets

Hieronder vind je het verhaal zoals het beschreven staat in de joodse- en christelijke geschriften (Genesis 23)

Enige tijd later stelde God Abraham op de proef. 'Abraham,' zei hij. 'Ja, ik luister,' antwoordde Abraham.

2 'Ga naar het land Moria om op een berg die ik je zal wijzen je zoon te offeren, je enige zoon, de jongen van wie je zoveel houdt, Isaïc!' 3 Vroeg in de morgen stond Abraham op, hakte hout voor het offer, zadelde zijn ezel en ging met zijn zoon Isaïc op weg naar de plaats die God genoemd had. Ook nam hij twee van zijn knechten mee.

4 Op de derde dag zag Abraham de plaats in de verte liggen.

5 Hij zei tegen zijn knechten: 'Blijf hier met de ezel. Ik ga met de jongen naar de berg daar om te bidden.

Daarna komen we terug.' 6 Abraham liet zijn zoon Isaïc het hout voor het offer dragen. Zelf nam hij het vuur en het mes. Zo liepen ze samen verder.

7 Onderweg zei Isaïc: 'Vader!' 'Ja, wat is er, mijn zoon?' 'We hebben nu wel vuur en hout, maar waar is het lam voor het offer?' 8 'God zelf zal zorgen voor een lam, mijn zoon,' antwoordde Abraham. En samen liepen ze verder.

9 Toen ze bij de plaats kwamen die God had aangewezen, bouwde

Abraham een altaar, schikte het hout, bond Isaïc vast en legde hem op het altaar, boven op het hout. 10 Maar toen hij het mes pakte om zijn zoon te doden, 11 riep een engel van de Heer uit de hemel: 'Abraham! Abraham!' 'Ja, ik luister,' antwoordde Abraham. 12 'Raak de jongen niet aan,' zei de engel, 'doe hem niets! Nu weet ik dat je ontzag hebt voor God, omdat je zelfs bereid was mij je enige zoon te offeren.'

13 Toen Abraham om zich heen keek, zag hij een ram die met zijn horens vastzat in de struiken. Hij liep erheen, greep het dier en offerde het in plaats van zijn zoon. 14 Abraham noemde die plaats: De Heer zal ervoor zorgen. Tot op vandaag zegt men nog: 'Op de berg van de Heer kan men zien dat God voor ons zorgt.'

Raak een mensen kind niet aan!

Ik wil geen mens als offer.

Van de redactie.

In deze lesbrief is rekening gehouden met de verschillen aan culturele achtergronden en houdingen ten opzichte van onderwerpen die religieus van aard zijn.

Doel van deze lesbrief is de kern van de Hady, het offeren en het offerfeest op verschillende manieren toe te lichten.

Opbouwende kritiek wordt altijd gewaardeerd.

Deze versie kan taalfouten bevatten. Bij ontdekking hiervan deze graag doorgeven.